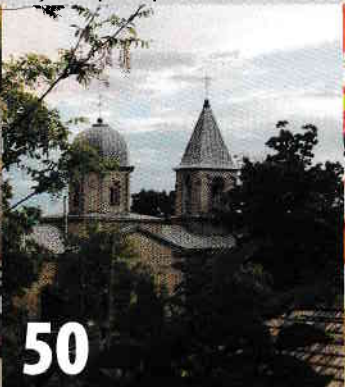

Credința la români	Credința în lume	Orientări de credință
Viața Bisericii: Sfințirea noii Catedrale Episcopale din Oradea 6	Meridianele credinței: Anul Nou etiopian, 11 septembrie 46	Interviu: De vorbă cu actrița Ioana Alexandra Picoș 65
Reportaj: Cele șase biserițe din cretă de la Basarabi 10	Meridianele credinței: Vărzărești: cel mai vechi sfânt lăcaș basarabean 50	Portrete în eternitate: Casa Xifta: pomenirea lui Horia Bernea 68
Amintiri esențiale: Treptele Coroanei. Jurnal (I) 30	Ortodoxia rusă: COVID-19 – doza de șoc a apocalipsei ruse? 57	Ars christiana: Creația, ca model matematic folosit de Dumnezeu 72

Director
Răzvan BUCUROIU
razvan.bucuroiu@lumeacredintei.com

Secretar General de Redacție
Larisa BARBU

Echipa redacțională
Răzvan CODRESCU
Gheorghita CIOCI
Mariana BORLOVEANU
George CRASNEAN
Dan CIACHIR

Consultant editorial
Pr. Prof. Dr. Vasile GORDON

Fotografii
Răzvan BUCUROIU
George CRASNEAN

Layout & DTP
DTP Layout Solutions
www.dtp-101.ro

Corectură
Valeriu VATEL

Abonamente / Distribuție directă
Mariana Hanganu
0724 585 386
mariana.hanganu@lumeacredintei.com

Tel./Fax: 031.422.84.23

ISSN 1583-8684

Editor Lumea Credinței SRL
Tipar Coprint

Adresa de corespondență: Str. Traian nr. 155, cod postal 024042, sector 2, București, tel. 031 422 84 23

Patriarhul Daniel e un român teafăr

Răzvan BUCUROIU

Am avut parte, de-a lungul anilor postcomuniști marcați prin libertatea exprimării, de felurite apariții publice. Ni s-au perindat prin fața ochilor cete de super-eroi ai democrației care au eșuat ca penibili dictatori de provincie, de incoruptibili cu voluminoase dosare penale, de intelectuali sadea cu doctorate false sau de inflexibili lideri de opinie cu dublă/ triplă comandă. Pe lângă toți aceștia, un flux continuu de cocote politice, de cocote reale, de mafioți periculoși, de polițiști corupți, de bancheri fără scrupule sau de activiști isterici a năvălit în viețile noastre prin ecranele TV sau prin rețelele de socializare. Un șuvoi de neoprit, de necontrolat, imposibil de igienizat cu mouse-ul sau cu telecomanda...

În tot acest timp al dezamăgirii, o singură instituție și-a păstrat calmul și scopul ființării ei. O singură instituție și oamenii săi au asigurat echilibrul, optimismul, opoziția față de rău și aplecarea spre bine – ca regulă generală. Aceasta este Biserica Ortodoxă Română, cu toate scăderile ei omenești, dar și cu toate împlinirile ei de neegalat pentru orice altă entitate a Țării Românești. Iar acum, zilele acestea, ne amintim de faptul

că s-au împlinit 13 ani de când pe jilțul patriarhal stă Preafericitul Părinte Daniel. Dar nu stă tolănit, nu stă confortabil pur și simplu, nu face figurație tacită în chip de prinț plictisit și trist al Bisericii. Dimpotrivă, a avut parte de cele mai multe și serioase provocări și, la rândul-i, a aruncat el însuși mănua duelului cu ceea ce păreau a fi lucruri imposibil de realizat. Așa ne-am trezit că avem la cârma văzută a Bisericii un luptător, un om care nu se dă bătut. Nici el, și nici uriașa comunitate pe care o slujește.

De ce nu este referențială pentru restul românilor și instituțiilor Statului această tipologie, această paradigmă morală, comportamentală și profesională? De ce nu recunoaștem, măcar în forul lăuntric, faptul că așa se face treaba, că numai astfel putem ieși din jocul politicianist pierzător de suflete și golit de idealuri, din capcanele superficialității, din mrejele demagogiei, din marasmul deciziilor fără urmă de bine în ele? Și, în loc să criticăm aprig faptele Bisericii și pe făptuitorii lor, de ce nu vedem cu adevărat latura lucrătoare și sănătoasă a celor întâmplate în decurs de trei decenii?

Întreb din nou, sus și tare, să se audă: de ce?!

[illegible]

O minune de om (e bună la desert!) care răspândește arome, care-și colorează proximitățile cu pastelul combinațiilor sale culinare și care face mănăstirea un loc al împăcării cu semenii și cu lumea, în care îți dorești să (ți) revii. Da, împăcarea se poate face și prin masa de obște, prin „liturghia după liturghie”, prin comuniunea în jurul unui blid aburind. Măncarea călugărească în sine, cât ar fi de bună ca gust, dacă nu are o țară de rugă în spate, e doar o efemeridă calorică. Rugăciunea, ca ingredient duhovnicesc, îi dezvoltă partea nenăvuită, o face „hrană vie”, o îmbogățește sufletește, o transformă în energie comunitară. Iar aici, părintele Efrem este stăpânul acestei transformări, are know-how-ul respectivei tehnici culinar-duhovnicești!

**CREDINȚA
LA ROMÂNII**

MAGAZIN ILUSTRAT / LUMEA CREDINȚEI

**Sfințirea noii Catedrale
Episcopale din Oradea 6**

Cele șase bisericuțe din
cretă de la Basarabi **10**

Treptele Coroanei
Jurnal (I) 30

Sfîntirea noii Catedrale Episcopale din Oradea

Începând din Duminica de după Înălțarea Sfintei Cruci, din acest an (20 septembrie 2020), un vis vechi, al românilor dreptmăritori bihoreni din Oradea, care este și de o vârstă cu Marea Unire din 1918, s-a împlinit acum, la 100 de ani de când Episcopia Oradiei a fost reactivată prin Decretul Regal al Regelui Ferdinand (din 30 august 1920): noua Catedrală Episcopală din orașul de pe Crișul Repede a fost târnosită de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de un sobor de 20 de Ierarhi, din diferite Eparhii ale Patriarhiei Române, din Țară și din apropierea granițelor ei, între care s-a numărat și Preasfințitul Părinte Sofronie, Chiriarhul sau Episcopul Oradiei, gazda și organizatorul întregului eveniment, cu accente liturgice, simbolice, aniversare, dar și istorice vădite!

Sfîntirea a fost precedată de Sfânta Liturghie Arhierască, săvârșită în noua Catedrală din Oradea de Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, împreună cu ceilalți Ierarhi și cu alți

clerici, răspunsurile liturgice fiind date cu profesionalism de grupul psaltic „Tornos” al Patriarhiei Române. La slujbă, în noua Catedrală, respectând distanța și măsurile de protecție sanitare din timpul pandemiei, au luat

parte clerici, credincioși și oficialități locale, județene și centrale, iar în afara Catedralei, urmărind slujba pe două ecrane foarte mari, au fost alte câteva mii de credincioși. La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preafericitul Părinte

Patriarh Daniel a vorbit despre importanța istorică a acestui eveniment cuprinzând târnosirea noii Catedrale Episcopale din Oradea, care a îndeplinit un vis de veacuri al Ierarhilor, clerului și credincioșilor bihoreni și a aprins o mare făclie de Înviere în această parte de Țară. De asemenea, Preafericirea Sa a arătat semnificația locașului de cult, care prin sfîntire devine o nouă poartă a Cerului, o antecameră a Împărăției Cerurilor și un laborator al Învierii, un loc și un dar pregătit de oameni și oferit lui Dumnezeu ca ofrandă și primit înapoi, după sfîntirea lui, ca un mare Dar al lui Dumnezeu, Care prin Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne oferă iertarea

păcatelor și arvuna vieții celei veșnice, lucruri pe care nici o altă instituție din lumea aceasta nu ni le poate da. Aici învățăm și noi să ne lepădăm de egoismul nostru și să ne purtăm crucea, asemenea Domnului, cu nădejdea Învierii prin Iisus Hristos și a dobândirii vieții celei veșnice.

Au fost arătate și câteva momente importante și determinante din istoria acestei Episcopii, care aniversază acum 100 de ani de la reactivarea și repunerea sa în drepturile ei de odinioară, prin Decretul Regal din 1920, dar și împlinirea a 340 de ani de la prima ei atestare documentară (din 1680) și a 325 de ani de la menționarea ei în Diploma împăratului austriac

Leopold I (1695). După 1712, Episcopia Oradiei nu a mai avut Episcop propriu vreme de mai bine de două veacuri, până în 1920, când a fost hirononit și întronizat Roman Ciorogariu ca prim Episcop al Oradiei, după reînființarea Eparhiei, el fiind și cel care lansează ideea construirii unei noi Catedrale Episcopale în acest oraș și care să se numească „cu Soare”, spre deosebire de cea care fusese până atunci Catedrală Episcopală provizorie și se numea „Biserica cu Lună”.

Deși toți cei șase Ierarhi orădeni din 1920 și până azi) au dorit cu ardoare îndeplinirea acestui obiectiv cu rezonanțe simbolice și istorice foarte importante, el a fost

întrerupt de Al Doilea Război Mondial și a putut fi reluat doar după anul 1989, prin grija a doi ierarhi: Vasile Coman (1971-1992) și Ioan Mihălțan (1992-2006). Locația noii Catedrale a fost mutată de mai multe ori de către autorități, iar obiectivul construirii ei a putut fi concretizat acum 25 de ani, în 1995, când vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist, împreună cu Episcopul de *pie memorie* Ioan Mihălțan, au pus piatra de temelie a acestei Catedrale, în apropierea vechii cetăți a Oradei, pe unde trecuse, la vremea sa, și Voievodul Mihai Viteazul. După momentul inaugural, în timpul Vlădiciei Ioan Mihălțan au început și lucrările propriu-zise de construire a bisericii, la temelii și ziduri, până la cota +25, la care s-a ajuns în anul 2006, fiind amenajat și un paraclis la demisol, în anul anterior (2005), care a marcat practic și începutul slujirii liturgice în acest sfânt locaș de cult.

Lucrările au progresat într-un ritm susținut, după alegerea și întronizarea Preasfințitului Părinte Sofronie Drincec ca Episcop al Oradei, în 2007 și cu ajutorul lui Dumnezeu au ajuns la acest ceas binecuvântat al târnosirii Catedralei, cu prilejul aniversării centenarului reînființării Episcopiei. Catedrala a fost finalizată în acest timp până la acoperișul ei, care a fost acoperit cu tablă de cupru, a fost placată în exterior cu piatră albă de Podeni și ornamente de marmură roșie, inclusiv soclul, turlele au fost împodobite cu Cruci mari aurite, iar clopotnița a fost înzestrată cu cinci clopote, realizate la Innsbruck, în Austria. În 2012 a fost pus un iconostas provizoriu al Catedralei (în biserica de sus) și s-a început slujirea și aici, iar în anii următori au fost finalizate lucrările interioare și exterioare, mai puțin pictura interioară în naosul bisericii. Catedrala a fost pavată cu marmură din

Grecia, iar pereții au fost și ei placați cu marmură, până la înălțimea de 1,70 metri. În acest an (2020) a fost înlocuit iconostasul provizoriu și a fost montat cel definitiv, realizat tot din marmură, la Tesalonic, și atât el, cât și absida altarului au fost împodobite cu icoane bizantine, realizate în tehnica „mozaic” și inspirate toate din vechi modele bizantine, din secolele 10-11. Maica Domnului „Oranta”, icoana centrală din absida altarului, reproduce o copie fidelă a unei icoane din altarul de la Catedrala „Sfânta Sofia” din Kiev, care la rândul ei a avut ca model mozaicul Bazilicii „Sfânta Sofia” din Constantinopol. Ușile noii Catedrale din Oradea sunt o copie a ușilor de la bazilica din Constantinopol, iar mozaicul de la intrare, cu Icoana „Învierii Domnului”, hramul principal al Catedralei, este inspirat după un original de la vechea mănăstire bizantină „Daphni”,

din Grecia. Dverele, sau perdelele de la ușile iconostasului, sunt din catifea și au fost cusute și brodate în atelierele Mănăstirii „Sfânta Cruce” din Oradea. Catedrala a fost înzestrată cu obiecte de cult (Sfânta Evanghelie, Sfinte Vase, Chivot, Sfeșnice, Cruci de binecuvântare etc.) realizate în Atelierele Patriarhiei Române. Astfel, noua Catedrală din Oradea, atât prin arhitectura ei, de inspirație ștefano-răzeșiană, cât și prin aceste icoane și elemente bizantine străvechi, de mare valoare, este o sinteză unică între Orient și Occident și duce mai departe tradiția bizantină ortodoxă și moștenirea sfântă a Neamului Românesc Dreptmăritor, pe meleagurile bihorene, a spus în cuvântul său Preasfințitul Părinte Sofronie, Episcopul Oradei, care a adus mulțumiri Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și celorlalți Ierarhi pentru târnosirea noii Catedrale Episcopale din Oradea și a oferit și aceste informații istorice, teologice și arhitecturale menționate anterior. A fost exprimată astfel și recunoștința față de toți înaintașii orădeni și cei care s-au luptat ca să dăinuie Credința Ortodoxă și Neamul Românesc în aceste locuri.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a dăruit noii Catedrale Episcopale din Oradea un rând de Sfinte Vase, confecționate, de asemenea, în Atelierele Patriarhiei Române, mai multe cărți de cult, o Cruce de binecuvântare și tămâie naturală din Oman, din locurile din care și

magii, odinioară, aduceau tămâie și smirnă Dumnezeiescului Prunc născut în Cetatea Betleemului, iar credincioșii prezenți au primit iconițe cu binecuvântarea Preafericitului Sale. Exarhul Catedralei, Părinții Consilieri ai Episcopiei și Protopopii, dar și ctitori mai însemnați ai Catedralei au primit diferite distincții din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. La rândul Său, Preasfințitul Părinte Sofronie i-a oferit Preafericitului Sale o candelă, în chip simbolic, pentru a-și aduce aminte de orădeni în rugăciunile Sale.

Noua Catedrală Episcopală din Oradea, denumită simbolic și „Catedrala cu Soare”, are hramul principal „Învieria Domnului” și al doilea hram pe „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei”.

Sfințirea acestei Catedrale Episcopale, cât și sfințirea bisericii principale sau catholiconului Mănăstirii Izbuș, în ziua anterioară (19 septembrie 2020), de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, însoțit de un frumos și numeros sobor de Ierarhi, reprezintă partea centrală a momentelor aniversare importante din Episcopia Oradei, dar și un prilej de cinstire pentru străduințele majore ale Ierarhului, Clerului și Poporului Dreptmăritor Român de la granița dinspre Apus a Țării, de a păstra cu sfințenie și a duce mai departe moștenirea cea mai de seamă a românilor de pretutindeni: Credința Ortodoxă și Neamul Românesc!

† SILUAN,
Episcopul Eparhiei
Ortodoxe Române
din Ungaria